

38. Puutavara- ja polttoainetoimisto

Yleistilanne. V:n 1952 alussa tapahtui puutavaramarkkinoilla käänne korkeasuhdanteesta kysynnän vähentymiseen ja hintojen laskuun. Tätä jatkui kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen ajan. Vasta vuoden loppupuolella kysyntä lisääntyi ja hintojen lasku pysähtyi. Loka-joulukuun aikana hinnat nousivat 60:stä 70 puntaan osoittaen vuoden lopussa edelleen kiintemistä.

Vientihintain romahtaessa odotettiin metsänostajain taholla vastaavanlaista tukkimetsien hintain alentumista. Näin ei kuitenkaan tapahtunut. Metsänomistajat pidättyivät metsiensä myynneistä pitäen kesällä tarjottuja kantohintoja liian alhaisina. Syyskesällä ja vuoden lopulla kantohinta vakiintui 80-100 mk/j³, ollen n. 40 % edellisenä vuonna maksettuja kantohintoja alempi.

Pinotavaran, sekä vientitavaran että polttopuiden, tarjonta ylitti tarpeen ja hinnat laskivat. Polttopuupulaa ei talvella 1952-53 esiintyneet.

Työvoimatilanne oli vielä vuoden alkupuoliskolla metsätyömailla vaikea. Tästä johtuen ei myöskään hakkuupalkkoja kyetty pitämään normeissa, vaan ylityksiä tapahtui aivan yleisesti. Esim. halonhakkuussa oli taksa 300-330 mk/m³ virallisen palkanormin edellyttämän 260-280 mk/m³ asemesta. Vastaavanlaisia ylityksiä tapahtui myös tukkien hakkuupalkkoissa.

Keväästä alkaen työvoimatilanne parani. Vuoden jälkipuoliskolla voidaan sanoa sen olleen metsätyömailla suurinpiirtein tyydyttävän ja palkkatilanteen normaalin.

Hankinta. Edellisenä vuonna oli jouduttu valtion polttoaineviranomaisen kehoituksesta hankkimaan polttopuita normaalia enemmän, joten kertomusvuoteen siirtyi n. 200 000 m³ suuremmat keskeneräiset hankintamäärät kuin mitä normaali hankintatavoite olisi edellyttänyt. Kertomusvuoden aikana vastaanotettiin hankkijoilta 138 300 m³, ostetuista metsistä otettiin 114 924 m³, yhteensä 253 224 m³. Keskeneräisiä polttopuuhankintoja siirtyi seuraavaan vuoteen 74 248 m³.

Kertomusvuoden aikana sahalle toimitettujen tukkien keskihinta oli mk 154:95/j³, joka oli 38 % korkeampi edellisen vuoden keskihintaa.

Sahalle toimitettiin yhteensä 1 280 642 j³ tukkeja. Maanteiden varilla myytiin 5 396 j³ koivutukkeja. Paitsi sahattavaksi toimitettuja hirsii-, parru- ja ratapölkkyypuita toimitettiin metsistä asemille ja liikenneväylille n. 275 000 j³ veistettyjä hirsiiä ja parruja, sähkölinjapylväitä, paaluja ym. erikoispuita.

Uusien metsien ostot tapahtuivat kertomusvuonna pääasiallisesti vuoden viimeisen vuosineljänneksen aikana. Niiden määrä oli 651 000 j³.

Kuljetukset. Rautatiekuljetusten alalla, jolla edellisinä vuosina kuljetuksia oli vaikeuttanut jatkuva vaunu- ja veturipula, muuttuivat olosuhteet täydellisesti. Rautatievaunuja saatiin kertomusvuoden aikana vaikeudetta riittävästi ja tarpeen mukaan.

Myöskin maantiekuljetusten alalla olosuhteet muuttuivat edullisemmiksi. Edellisenä vuonna hankitut uudet kuorma-autot otettiin käyttöön vuoden vaihteessa. Vanhoja kuorma-autoja myytiin kertomusvuoden aikana 17 ja uusia saatiin tilalle 8. Vaikka kuorma-autojen lukumäärä näin väheni 40:stä 31:een, lisääntyi kokonaiskuljetusteho ja huolto- ja korjausmenot vähentyivät. Kaikki maaseudulla tukkikuljetuksiin käytettävät autot oli varustettu mm. uudenaikaisilla koneellisilla kuormausrakenteilla.

Päijänteen vesistöillä hoiti oma kuljetuslaivasto sekä pinotavaran kuljetukset että tukkien hinaukset. Kaikki kuljetukset sujuivat vahin-

goitta ja häiriöittä, vaikka purjehduskauden sää oli erikoisen epävakainen ja myrskyinen. Osaksi tämän vuoksi hinaaja-alus oli koko purjehduskauden ajan ylikuormitettu, joten vierasta hinaaja-apua oli vähäisessä määrin käytettävä.

Marraskuun 27 p:nä 1951 Kymijoen lauttaussääntöön ja Päijänteen lauttaussääntöön tehdyt muutokset sisälsivät sen, että mm. puutavaratoimisto voi omilla kuljetusvälineillään vapaasti itse hoitaa tukkikuljetuksensa Päijänteen vesistöillä sahalleen Heinolassa tarvitsematta siihen uittoyhdistyksen lupaa, eikä toimisto enää kertomusvuonna ollut velvollinen suorittamaan mitään maksuja uittoyhdistykselle kuten aikaisemmin.

Kertomusvuoden aikana kuljetettiin tukkeja sahalle vesitse 908 438 j³ sekä autoilla 372 204 j³, eli yhteensä 1 280 642 j³. Tukkeja kuljetettiin autoilla vesireittien varrelle 202 000 j³. Erikoispuitten autokuljetukset käsittivät n. 275 000 j³. Pinotavaraa kuljetettiin maanteitse 42 640 m³ sekä vesitse Päijänteeltä 27 591 m³, Saimaalta 4 928 m³ ja meren rannoilta 334 m³, yhteensä 32 853 m³. Rautateitse kuljetettiin pinotavaraa 94 244 m³, erikoispuutavaraa 210 000 j³, sahattua puutavaraa 3 183 std sekä haketta ja muita sahanjätteitä n. 34 000 m³ eli yhteensä n. 4 650 vaunukuormaa.

Heinolan saha. Tukkien puutteen ja koneistojen tarkistuksen vuoksi sahaus aloitettiin vasta tammikuun 28 p:nä. Kesälomien vuoksi sahaus keskeytettiin kesällä ns. mätäkuun ajaksi ja hakkurin muuton vuoksi taasen lokakuun lopulla. Kun lautatarha oli täynnä tuoretta tavaraa ja tavaransinistymisen vaara myöhäissyksyn sahauskessakin oli suuri sekä tarkoituksena oli varata tukkeja keskeytymätöntä talvi- ja kevätsahausta varten, seisautettiin saha lokakuun lopulla kahden kuukauden ajaksi. Työntekijöille varattiin seisausajaksi työtä lähellä sijaitsevilla halko- ja tukkimetsissä. Kaikkiaan sahaus oli keskeytettynä kertomusvuoden aikana n. 4 kuukauden ajan.

Tuotannon kokonaismäärä oli 3 830 std sahatavaraa sekä lisäksi n. 354 std sahattuja hirsiiä ja ratapölkkyjä. Tähän käytettiin uppoamis- ja mittatappiot huomioon otettuna yhteensä 958 896 j³ tukkeja eli 229 j³ standarttia kohden.

Sahan toiminta kertomusvuonna sujui häiriöittä. Työntekijöiden vaihtuminen oli suhteellisen vähäistä. Koneisto- ja muitten häiriöitten aiheuttamia seisaustunteja kertyi kaikkiaan 95. Näistä 31 t. aiheutui liian pieneksi käyneen hakkurin tukkeutumisista, 17½ t. nauloista ja raudan kappaleista tukeissa ja loput muista vähäisistä häiriöistä.

Puutavaran toimitukset ja hinnat. Polttopuujakelun määrä oli kaupungin omille laitoksille 56 441 m³ sekä yleisölle 30 790 m³, eli yhteensä 87 231 m³. Tästä toimitettiin pilkottuina 31 064 m³. Koivuhalkojen hinnat vähittäismyynissä yleisölle olivat aikana 1-31.1. 2 250 mk/m³, 1.2. - 2.6. 2 150 mk/m³, 3.6. - 2.12. 2 100 mk/m³ ja joulukuussa 2 000 mk/m³. Myytessä kaupungin laitoksille laskutettiin 1.1. - 30.11. välisenä aikana 2 100 mk/m³ ja 1-31.12. 2 000 mk/m³. Hiiliä toimitettiin kaupungin taloille 13 096 tn.

Sahattua puutavaraa toimitettiin rakennustoimistolle ja muille kaupungin laitoksille 2 733 std, ulkomaille laivattiin 513 std ja myytiin kotimaisille ostajille 26 std eli yhteensä 3 272 std.

Erikoispuutavaraa kaupungin laitoksille toimitettiin seuraavasti: veistettyä hirttä ja parrua 76 502 jm, sahattua hirttä 20 194 jm, sahatuja ja veistettyjä ratapölkkyjä 11 104 kpl, linjapylväitä 5 779 kpl sekä paalutukkeja 5 319 kpl.

Rakennustoimistolle toimitetun sahatun puutavaran keskihinta v.v. Heinolassa oli aikana 1.1. - 31.7. 42 745 mk/std. Elokuun 1 p:stä alennettiin hintoja, joten keskihinta loppuvuoden aikana oli 36 587 mk/std. Toimitetuista sahatavaroista oli I:a oksatonta 41 std, u/s laatua 1 058 std, sahatuottoista 370 std, Va laatua 64 std, telinelankkua 293 std sekä puolipuhdasta 719 std.

Vuoden alussa rakennustoimistolle palautettiin puutavaratoimiston laskuista v. 1949-1950 maksettu liikevaihtovero 6 266 769 mk.

Ulkomaille toimitettiin u/s mäntyä ja kuusta 363 std, Va mäntyä ja kuusta 105 std sekä hylkylautoja 45 std eli yhteensä 513 std. Tämän erän keskihinta oli 38 100 mk/std v.v. Heinolassa.

Teollisuushaketta toimitettiin Lohja-Kotka Oy:lle 21 548 m³. Sen hinta v.v. Heinolassa oli 1.1. - 31.5. välisenä aikana 1 275 mk/m³, 1.6. - 30.11. 800 mk/m³ sekä 1.12. alkaen 675 mk/m³.

Sahalla oleva puutavaravarasto oli vuoden vaihteessa 2 011 std. Tästä oli kuitenkin ulkomaille myytynä noin 900 std, jonka laivaus siirtyi seuraavaan vuoteen.

Puutavara- ja polttoainetoimiston tulot ja menot. Tulot tilien mukaan olivat yhteensä 768 779 364 mk ja menot 764 175 515 mk, joten kertomusvuodelta jäi ylijäämää 4 603 849 mk.